

Sosyal Bilgiler Dersinin Toulmin Tartışma Modeli'ne Dayalı Öğretimi¹

Aylin YAZICIOĞLU², Vesile ALKAN³

Geliş Tarihi: 08.10.2018

Kabul Tarihi: 20.05.2019

Araştırma Makalesi

Öz

Öğrenciler için tartışma kültürünün kazandırılması, tartışmanın etkili bir iletişim aracı olarak kullanılması, tartışmayla birlikte mantıksal çıkarımlarda bulunma ve sorgulama becerisinin kazandırılması önemlilik taşımaktadır. Sosyal Bilgiler dersinde yer alan konuların nedenselliğinin açıklanmasında ve sorgulanmasında Toulmin Tartışma Modeli'nin kullanılmasıyla öğretmen ve öğrenciler üzerindeki etkilerinin neler olduğu problem durumunu oluşturmuştur. Bu çerçevede çalışmanın amacını; ilkokul dördüncü sınıflarda Sosyal Bilgiler dersi öğrenme-öğretme sürecinde Toulmin Tartışma Modeline dayalı uygulamaların nasıl yürütüldüğünün incelenmesi oluşturmuştur. Çalışmada durum çalışması türlerinden etnografik durum çalışması benimsenmiştir. Araştırmada sosyo-ekonomik düzey bakımından farklı üç ilkokulun dördüncü sınıfları çalışma grupları olarak ele alınmıştır. Veri toplama araçları olarak; öğretmen ve öğrenciler için kişisel bilgi formu, gözlem formu, uygulama öncesi- süresi ve sonrasına dayalı öğretmen görüşleri, uygulama sürecine dayalı öğrenci günlükleri kullanılmıştır, okul- öğretmen ve öğrencilere bir kod adı tayin edilmiştir. Çalışma sonuçları, üç farklı ilkokuldaki öğretmen ve öğrenci görüşleri, gözlem notlarından yola çıkılarak değerlendirilmiştir. Öğretmenler uygulama öncesinde Toulmin Tartışma Modeli ile ilgili bilgilerinin olmadığını, sınıflarında münazara, panel ve soru-cevap yöntemlerini kullandıklarını belirtmiştir. Öğretmenler, modelin sınıfları için uygulanabilir olduğunu, modeli yürütürken öğrenci kazanımı ve ön bilgilerine önem vereceklerini söylemiştir. Gökyüzü ve Yıldız İlkokulu öğrencilerinin uygulamalarda araştırma ve sorgulama sürecine aktif katıldığı, derse ilgi, motivasyon ve özgüvenlerinin yüksek düzeyde olduğu, sınıf atmosferlerinin demokratik bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Bulut İlkokulu'ndaki uygulamaların daha dar bir çerçevede gerçekleştiği, derslere katılım, kendini ifade etme, sorgulama sürecinin diğer okullara göre daha sınırlı bir düzeyde kaldığı gözlenmiştir. Öğretmenler modelin ilkokul düzeyindeki diğer derslerde de uygulanabileceğini, günlük yaşama aktarılabilirliğini ifade etmiştir. Modelin uygulanışı ile ilgili öğretmenlere eğitim alma imkânı sunulması, modelin farklı yöntem ve gruplarla uygulanması getirilen öneriler arasındadır.

Anahtar kelimeler: Toulmin tartışma modeli, sosyal bilgiler dersi

¹ “Sosyal Bilgiler Dersinin Toulmin Tartışma Modeli'ne Dayalı Öğretimi” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e-mail: aylinyazicioglu@kmu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3527-6982

³ Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e-mail: vesile@pau.edu.tr. ORCID: 0000-0002-8630-3357

Teaching Social Studies Lesson Based on Toulmin Discussion Model

Submitted by 08.10.2018

Accepted by 20.05.2019

Research Paper

Abstract

It is important for students to gain the culture of discussion, to use the discussion as an effective communication tool, to make the logical inferences and questioning with the discussion. The problem status of teachers and students by using the Toulmin Discussion Model in explaining and questioning the causality of the subjects in the Social Studies course. The purpose of the study was to examine how the practices of the Social Studies course based on the Toulmin Discussion Model during the learning-teaching process in the fourth grade at primary school. In the study, the ethnographic case study of the types of case studies has been adopted. In the study, four classes of three primary schools differing in socio-economic level were considered as working groups. As data collection tools; personal information form for teachers and students, observation form, pre-application, teacher's opinions based on application process and afterwards, student logs based on application process were used. The results of the study were evaluated by observing notes from teachers and students in three different primary schools. All three teachers stated that they did not have information about Toulmin Discussion Model before the application and they used discussion, panel and question-answer methods in their class. Teachers said that the model is applicable for their classes and that they will attach importance to student acquisition and preliminary knowledge when conducting the model. It has been observed that the students of Gökyüzü and Yıldız Primary School actively participate in the research and inquiry process in practice and that the class interest, motivation and self-esteem are at a high level and that the class atmosphere has a democratic structure. It has been observed that the practices in Bulut Primary School have been carried out in a narrower frame, and the participation, self-expression and questioning period in the classes have remained at a limited level compared to other schools. Teachers stated that the model could also be applied in other lessons at primary school level, could be transferred to everyday life. Providing the opportunity to receive training for teachers about the implementation of the model and the application of the model with different methods and groups are among the recommendations.

Keywords: Toulmin discussion models, social studies lesson

Giriş

Toplumların ihtiyaçları doğrultusunda sürekli gelişen ve değişen bilginin kullanılması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu gerçeğin sonucu olarak zaman içinde öğrenme ve öğretme yaklaşımları da değişim ve gelişim göstermiştir. Öğrencinin pasif alıcı olduğu yaklaşımların aksine süreç içerisinde daha aktif olduğu yaklaşımlar dikkati çekmiştir. Öğrencinin kendi bilgisini sahiplenmesini ve bu bilgisini çevresiyle paylaşmasını destekleyen yaklaşımların tercih edilmesinin öğrenmenin etkililiğini ve kalıcılığını artıracığı bir gerçektir. Böylece öğrenci, bir yandan öğrendiğini sahiplenip çevresiyle paylaşırken diğer yandan edindiği bilgiyi de sorgulamaya başlayacaktır.

Geçmişten günümüze bilginin çeşitli yollarla sorgulandığı görülmektedir. Özellikle Aristo ile birlikte temelleri atılan tartışma yönteminde mantık ve sorgulamanın iç içe yer alması yöntemin etkinliğini artırmıştır. Aristo'nun geliştirdiği formal mantığa dayalı bu yöntem, büyük ve küçük önermeler dizisi sonucunda yargı cümlesine varılan üç aşamayı içermektedir (Toulmin, 2003). Tartışmayı soru-yanıt yapısını oluşturan önermelerden çıkarmak gerektiğini savunan Toulmin (1958)'in geliştirdiği informal mantık anlayışı ise tartışma yöntemine yeni bir yapı kazandırmıştır.

Toulmin (1958)'e göre, günlük yaşamla iç içe olan tartışma, daha karmaşık bir yapı ve süreç içindedir ve sorgulamaya dayalıdır. Formal mantık yaklaşımından farklı olarak Toulmin'in geliştirdiği model altı ögeden oluşmaktadır (Hitchcock, 2006, Stranieri, Zeleznikov ve Yearwood, 2001 ve Zarębski, 2005). Üç temel ve üç yardımcı ögenin yer aldığı bu model (Besnard ve Hunter, 2008; Driver, Newton ve Osborne, 2000; Karbach, 1987; Simon, 2008; Simosi, 2003) ile tartışma sürecinde analiz etme, değerlendirme ve yargıyı oluşturma gerçekleşmektedir (Banegas, 2003).

Toulmin Tartışma Modeli'nin temel ve yardımcı ögeleri ve özellikleri şu şekilde tanımlanmaktadır (Besnard ve Hunter, 2008; Driver, Newton ve Osborne, 2000; Karbach, 1987; Simon, 2008; Simosi; 2003):

- *Veriler*; Tartışmaya katılanların iddialarını desteklemek ve onları geçerli kılmak için sunulan gerçeklerdir. Tartışma zemininin kurulmasında kanıtla ya da özel gerekçelerle iddiayla desteklenir. Gerçeğin belirli bir veriye özgü bilgi ögesidir. İddianın çıkış noktası, iddiaya kanıt sunan ifadedir.
- *İddialar*; Verilere dayalı ortaya konulan sonuçlara dayalı sunulan ifadelerdir. Tartışmanın temel amacı ve takip edilen yoludur.
- *Gerekçeler*; İddiaların nedenlerini (kurallar, ilkeler, vb.) belirtir. Veri- iddia ya da sonuç arasındaki bağlantıları sağlayan köprüdür. Genel bir zeminde iddiaya destek veren, gerçeğin niteliği ile ilgilenir. Veriden iddiaya nasıl ulaşıldığını gösterir.
- *Destekleyiciler*; Gerekçelerin haklı nedenleri olan, destekleme amaçlı olarak kullanılan ve herkesin ortak paydada anlaşılabilir kabul ettiği temel varsayımlardır. Gerekçelerin güvenilirliğini test eder. İnanç, hukuk, otorite, etik, ahlak veya estetik gibi çeşitli ölçütleri temel alabilir.
- *Sınırlandırıcılar*; Bir iddianın hangi koşullar altında doğru sayılabileceğini belirtir. İddialar üzerine getirilen sınırlamaları temsil eder.
- *Çürütmeler*; İddianın doğru olmayacağı koşulları belirten reddedicilerdir. Çatışma oluşturan, karşı görüşür.

Toulmin'in geliştirdiği Tartışma Modeli yapısı sunduğu içerik ve kazandırdığı ögelerle birlikte değerlendirildiğinde (Greenwald, 2007, s. 8-9): mantık anlayışına yeni bir biçim getirerek daha pratik ve günlük hayatın içinden kullanışlı bir model sunmaktadır. Modelin pratik bir yapı içermesi, zamanla birçok alanda kullanılmasına yol açmıştır. Toulmin Modeline dayalı çalışmaların *Fen Bilimleri* (Altun, 2010; Aslan, 2010; Çiftçi, 2016; Dawson

ve Venville, 2009; Demirci, 2008; Deveci, 2009; Doğru, 2016; Erduran, Simon, ve Osborne, 2004; Georgiou ve Mavrikaki, 2013; Gültepe, 2011; Jimenez-Aleixandre, Rodriguez ve Duschl, 2000; Kaya, 2009; Köroğlu, 2009; Merino-Rubilar, Jara, Leyton, Paipa ve Izquierdo, 2014; Naylor, Keogh ve Downing, 2006; Niaz, Aguilera, Maza, Liendo, 2002; Osborne, Erduran ve Simon 2004; Öğreten, 2014; Öztürk, 2013; Sevgi, 2016; Simon, 2008; Simon, Erduran ve Osborne, 2006; Tekeli, 2009; Venville ve Dawson, 2010; Yeşiloğlu, 2007) ve *Matematik* alanlarında yapıldığı (Dinçer, 2011; Pedemonte ve Balacheff, 2016; Rumsey, 2012) görülmektedir. Bunların dışında *Sosyal Bilgiler* (Torun, 2015), *İngilizce* (Greenwald, 2007; Hernandez, Kaplan ve Schwartz, 2006; Lunsford, 2002; Ortiz-Seda, 1990; Qin ve Karabacak, 2010; Voss, 2005), *Din* (Horne, 2008), *Satış-Pazarlama* (Kim ve Benbasat, 2006), *Edebiyat* (Boynukalın, 2013; Coşkun ve Tiryaki, 2011) ve *Felsefe* (Hitchcock, 2005; Karbach 1987; Stranieri, Zeleznikow ve Yearwood, 2001) gibi alanlarda da bazı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersinde bu modelin uygulanmasına yönelik çalışmalar incelendiğinde ise bu alanda ciddi sınırlılık olduğu görülmektedir. Bu yüzden bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersinin öğretimi sırasında Toulmin Modelinin kullanılması amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda (MEB, 2005) öğrencilere bilişsel ve duyuşsal birçok becerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. İçeriğindeki konu ve temalarla Sosyal Bilgiler dersinde, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi çağına uyum sağlayabilmesi, bilginin sorgulanması, olay ve durumlara eleştirel gözle bakabilmesi istenmektedir. Bunların yanında sorunlara çok yönlü bakış açısı geliştirebilen ve çözümler üretebilen, iletişime açık tartışabilen, donanımlı bireyler, öğrenciler yetiştirmek nitelikli bireylerin özellikleri arasında gösterilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın (MEB, 2005) yapısında öğrencilere kazandırılmak istenen beceriler ile Toulmin Tartışma Modeli'nin özü benzerlik göstermektedir. Modelin özü ve programda yer alan beceriler bireylere öncelikle sorgulama

yetisinin kazandırılmasını amaçlamaktadır. Bireylere çeşitli durumlara yönelik sebep- sonuç ilişkilerini kurma, neden ve nasıl olduğunu sorgulama, belli gerekçeler ve destekler sunmayı vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Toulmin Tartışma Modeli'nin uygulanmasıyla öğrencilerde gelişmesi öngörülen bilişsel ve duyuşsal becerilerin, Sosyal Bilgiler Dersi Programı'nda kazandırılması vurgulanan beceriler ile örtüştüğü dikkat çekmektedir. Diğer bir ifadeyle Sosyal Bilgiler dersi ile öğrencilerin edinmesi hedeflenen beceriler ile Toulmin Tartışma Modelinin uygulanışı sırasında doğal olarak kazanılan beceriler arasında benzerlikler bulunmaktadır. Dolayısıyla bu modelin, Sosyal Bilgiler dersinde uygulanması ile birlikte dersin hedeflerine istenilen düzeyde ve daha kolay ulaşması mümkün olabilir. Bu nedenle araştırmada *“İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretme- öğrenme sürecinde Toulmin Tartışma Modeli'ne dayalı uygulamaların nasıl gerçekleştiğini ortaya koymak”* amaçlanmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler dersinde Toulmin Tartışma Modeli'ne dayalı öğretim sürecinin nasıl gerçekleştiği ve bu sırada öğrencilerde gelişen bilişsel ve duyuşsal durumlar incelenmiştir. Bu incelemeyi yaparken sosyo-ekonomik düzeyi farklı okulların öğrencileri seçilerek gerek uygulamada gerekse öğrencilerdeki gelişme durumlarında farklılığın olup olmadığı da tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda aşağıdaki alt sorulara cevap aranmıştır:

Sınıf Öğretmenleri boyutunda;

- 1) Sınıf öğretmenlerinin Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları hakkında başlangıç bilgi düzeyleri nelerdir?
- 2) Sınıf öğretmenleri, Toulmin Tartışma Modeli hakkında bilgilendirildikten sonra, öğretmenlerin bu modelin uygulanabilirliğine ilişkin ne düşünmektedir?
- 3) Sınıf öğretmenleri, Toulmin Tartışma Modeli'ne dayalı öğrenme-öğretme sürecini sınıf ortamında nasıl işlemiştir?

- 4) Sosyal Bilgiler dersi öğrenme-öğretme sürecinde Toulmin Tartışma Modeline dayalı yürütülen çalışmaları sınıf öğretmenleri nasıl değerlendirmektedirler?
- 5) İlkokul düzeyinde Toulmin Tartışma Modelinin kullanılabilirliğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin boyutunda ise;

- 1) İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde Toulmin Tartışma Modeline dayalı gerçekleştirilen uygulamalara yönelik görüşleri nelerdir? şeklindedir.

Yöntem

Toulmin Tartışma Modeli'ne dayalı uygulamaların Sosyal Bilgiler dersi öğretme-öğrenme sürecinde sınıf ortamında uygulanışı ve model hakkında katılımcıların detaylı görüşlerinin alınmasının amaçlandığı bu çalışmada, durum çalışması türlerinden etnografik durum çalışması tercih edilmiştir. Fraenkel, Wallen ve Hyun (2012) özellikle okul ortamlarında etnografik çalışma ile bireylerin deneyimlerini her gün gözlemleyerek ve onlarla görüşerek araştırılan konu hakkında daha kapsamlı bilginin elde edileceğini vurgulamıştır. Stenhouse (1980)'da, eğitim ortamlarında bir modelin ya da bir öğrenme etkinliğinin uygulanmasının etnografik durum çalışması ile incelenmesinin yerinde olacağını belirtmiştir.

Bu çalışmada, Toulmin Tartışma Modeli'ne dayalı uygulamaların Sosyal Bilgiler dersi öğrenme-öğretme sürecinde nasıl yürütüldüğü bir taraftan sınıf öğretmenleri ve öğrencilerin görüşleri ile incelenmeye çalışılmıştır. Diğer taraftan Sosyal Bilgiler dersinde modelin uygulanışı araştırma süreci boyunca gözlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, Toulmin Tartışma Modeli'nin sınıf ortamlarında uygulanışı ve model hakkında katılımcıların detaylı görüşlerinin alınması amaçlandığı için bu araştırma etnografik durum çalışmasına göre desenlendirilmiştir.

Çalışma Grupları

Çalışma grubunu belirlerken amaçlı örneklem belirleme yöntemi kurallarına uyulmuştur. Olasılığa dayanmayan örneklem belirleme yöntemlerinden biri olan amaçlı örneklem ile araştırmacı, araştırmasına en uygun çalışma grubunu tercih eder (Patton, 2002; Sarantakos, 2005). Bu çalışmada, Sosyal Bilgiler dersi ilkokul dördüncü sınıfta yer aldığından dördüncü sınıf öğrencileri ve onların öğretmenleri seçilmiştir. Hangi ilkokul ve hangi dördüncü sınıf öğrencilerinin çalışma grubunu oluşturacağı, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

Ölçüt örnekleme yöntemi, bir durumun belirli ölçütlere göre incelenmesi için bu ölçütlere uyan çalışma grubuyla çalışmayı öngörmektedir (Palys, 2008; Patton, 2002). Araştırmada ele alınan temel ölçüt Sosyal Bilgiler dersini alan dördüncü sınıf öğrencileri ve onların öğretmenlerinin belirlenmesi olmuştur. Bu bağlamda çalışma okulları seçilirken İl Milli Eğitim Müdürlüğünden elde edilen bilgiye göre öncelikle ilkokulların sosyo-ekonomik düzeyleri dikkate alınmıştır. Bu çerçevede okullar buldukları yere göre sosyo-ekonomik düzey açısından alt, orta ve üst düzey olarak belirlenmiştir. Çalışmanın araştırma desenine uygun olarak, sınıf ortamındaki öğrenme-öğretme sürecine sosyo-ekonomik farklılığın etkisinin olabilme ihtimali de öngörülerek üç farklı düzey belirlenmiştir.

Belirlenen okulların dördüncü sınıfları seçilirken ölçüt olarak bu öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi kapsamındaki “*İnsanlar ve Yönetim*” ve “*Uzaktaki Arkadaşım*” ünitelerini işlememiş olmalarına dikkat edilmiştir. Aynı zamanda bu üniteleri işlememiş olan sınıflar arasından da mesleki deneyimleri yüksek olan öğretmenlerin (Denizli il merkezinde yer alan sınıf öğretmenlerinin kıdem yılları, ilçe ve mahallelerde yer alan sınıf öğretmenlerine göre daha fazladır) sınıfları tercih edilmiştir. Daha sonra, bu öğretmenler arasından birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar aynı öğrencileri sorumluluğunda bulunduran öğretmenler belirlenmiştir. Mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlerin tercih edilme nedeni olarak, kıdemli

öğretmenlerin modeli daha tecrübeli bir şekilde ders sürecine aktaracağı ve uygulayacağı yönündedir. “İnsanlar ve Yönetim” ve “Uzaktaki Arkadaşım” ünitelerinin işlenmemiş olmasına dikkat edilmesinin nedeni; bu iki ünitenin modele uygun olarak hazırlanması ve planlanması, üniteleri işlememiş öğretmenlerle birlikte modelin öğretim sürecine alınmasıyla ilgilidir. Öğretmenler içinde birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar aynı öğrencileri sorumluluğunda bulduran öğretmenlerin tercih edilme sebebi ise; okula başlama sürecinden itibaren aynı öğrencilerle devam eden öğretmenlerin, öğrencilerinin özelliklerini bildiği için bunu modelin uygulanması ve öğretim sürecini yansıtılması konusunda daha yetkin olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Bu belirlemeden sonra kalan öğretmenler ile görüşülmüş çalışmanın amacı ve uygulama süreci hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma konusu ve süreci hakkında bilgi verildikten sonra araştırmaya katılmaya istekli öğretmenler, asıl çalışma grubunu oluşturmuştur.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve sınıf öğretmenlerinden alınan bilgiler doğrultusunda üst sosyo-ekonomik düzeye sahip olan okul Gökyüzü İlkokulu olarak isimlendirilmiştir. Belirlenen sınıfın öğretmeni 49 yaşında, 28 yıldır öğretmenlik mesleğinin içinde olan erkek bir öğretmendir. Orta sosyo-ekonomik düzeye sahip olan okul Yıldız İlkokulu olarak isimlendirilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen, 48 yaşında, kadın ve 28 yıldır öğretmenlik yapmaktadır. Alt sosyo-ekonomik düzeyde yer alan okul ise, Bulut İlkokulu olarak adlandırılmıştır. Seçilen bu okulda belirlenen sınıf öğretmeni 53 yaşında, erkek ve 30 yıldır öğretmenlik mesleğini yürütmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; öğretmen ve öğrencilerin kişisel bilgilerini almak için *kişisel bilgi formları*, öğretmenlerin uygulama öncesi, süreci ve sonunda görüşlerini almak için *yarı-yapılandırılmış görüşme formu*, modelin uygulanışı sırasında

sınıftaki kayıtların tutulduğu yapılandırılmamış *gözlem formu* ve öğrencilerin uygulama ile ilgili duygu ve düşüncelerini almak için yarı-yapılandırılmış *günlük formudur*.

Verilerin Çözümlemesi

Etnografik durum çalışmalarında veri analizi beş aşamada gerçekleşmektedir (Creswell (2007)). Bu aşamalar: veri yönetimi, kodlama ve temaların oluşturulması, betimleme ile yorumlama ve sunma şeklinde sıralanmıştır. Bu aşamalara uyarak araştırmacı, analitik daire içinde sarmal bir yapıyı takip ederek detaylı bir şekilde veri analizini (Creswell, 2007) gerçekleştirmiştir. Görüşme, günlük ve gözlem ile elde edilen verilerin düzenlenmesi ve yönetimi ile başlayan veri analiz sürecinde öncelikle her veri kendi içinde gruplanmış ve her biri ayrı ayrı dosyalanmıştır. Sonrasında kodlama ile veriler sistematik hale getirilerek temalar altında anlamlı gruplamaya gidilmiştir. Betimlenen veriler, daha sonra yeniden gözden geçirilmiş ve çıkarıma varılmış, katılımcıların görüşleri de kullanılarak yorumlar sunulmuştur. Verilerin analizi ve yorumlanması sürecinde eş gözlemci ile çalışılmış, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırmadan elde edilen veriler kurallar çerçevesinde analiz edilmiştir. Bulgular, görüşme, gözlem ve günlük kayıtlarından çıkan sonuçlarının değerlendirilmesi yorumlanmıştır. Bulguların yorumlanıp sunulması sosyo-ekonomik düzeyi farklı üç okula göre gruplanıp okul başlıkları altında yapılmıştır.

Gökyüzü İlkokulu'na Ait Bulgu ve Yorumlar

Uygulamaların yürütüldüğü okullardan birincisi Denizli merkezde yer alan Gökyüzü İlkokulu'dur. Sosyo-ekonomik bakımdan üst düzeyde gösterilen okulun iki ana bina, bir kantin, bir yemekhane ve bir spor salonundan oluştuğu görülmektedir. Tam gün eğitim-öğretim faaliyeti gerçekleştiği okulda 70'den fazla öğretmen, 1800'e yakın öğrenci yer almaktadır. Belirtilen koşulları sağlayan İzzet öğretmenle ilk tanışma müdür yardımcısının odasında gerçekleşmiş, araştırmanın amacı ve buna bağlı olarak modelden kısaca bahsedilmiştir. Öğretmenlerden uygulamanın yapılabileceğine dair sözlü izin alındıktan sonra iki görüşme daha gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde Toulmin Tartışma Modeli ile ilgili bilgilendirilen öğretmene, modelle ilgili teorik bilgilerin, Sosyal Bilgiler dersine dayalı uyarlanan örneklerin ve etkinlik uygulamalarının yer aldığı yazılı bir doküman teslim edilmiş ve bu dosyalar sınıfın bilgisayarına kaydedilmiştir.

Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları hakkında öğretmenin başlangıç bilgi düzeyi

Öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli hakkında herhangi bir bilgisi olmadığını ancak tartışma tekniklerini sınıfında sıklıkla kullandığını belirtmiştir. Tartışma tekniklerinden münazara ve paneli kullandığını ifade etmiştir. *“Sınıfımda en çok dikkat ettiğim özelliklerden biri de demokratik ortamın oluşmasını sağlamaya çalışmak olmuştur. Öğrencilerim belirli bir seviyede yani birbirlerine saygılı oldukları müddetçe istedikleri duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına izin vermişimdir.”* sözleri ile öğretmenin herkesin düşüncesini özgürce ifade edebildiği bir sınıf ortamı yaratmaya çalıştığı görülmektedir. Örneğin *“[...] Bizim sınıfta ayıp kelimesi yoktur. Bu nedenle herkes düşüncesini saygı çerçevesi içinde istediği gibi ifade edebilir, bunu her zaman belirtirim ve öğrencilerim bunu bilirler. Özgürce çekinmeden düşüncelerini söyleyebilirler, tartışabilirler”* sözleri bunu destekler niteliktedir.

Yapılan görüşmeden elde edilen verilere göre; İzzet öğretmenin, Toulmin Tartışma Modeli'yle ilgili hiç bir bilgisinin olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın, bir tartışma uygulamasını etkili olarak yürütebilecek temel becerilere sahip olduğu düşünülmüştür. *“Ben yeni bir araştırma ya da yeni bir şeyin derste uygulanmasına yönelik her zaman açık oldum. Yeni bir şey öğrenebilirim, dersin daha iyi ve güzel geçmesi, öğretimin daha etkili olması benimde işime gelir, gönüllü olurum. Mesleki yaşamımda belli bir kıdem yılını aştım ama görevime devam ediyorum. Mesleğimi seviyorum. [...] Kendimi geliştirmeyi seviyorum. Bu da yeni şeyler denemenin bitmemesi gerektiğini gösterir.”* sözleriyle öğretmen modeli uygulamak için istekli ve hazır olduğunu dile getirmiştir.

Bilgilendirilme sonrası öğretmenin modelin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri

İzzet öğretmen modelin sınıfında uygulanabilirliğiyle ilgili *“öğrencilerime okuma alışkanlığını iyi kazandırdığımı düşünüyorum. 1.sınıftan itibaren onlara kitaplarla ilgili konuşmayı, düşüncelerini ifade etmeyi, kazandırmaya çalıştım. Kelime hazineleri geniş ve zengindir. Bundan dolayı birçok konuda bilgi sahibiler, rahatça da tartışabilirler.”* şeklinde görüşünü ifade ederek modelin sınıfı için uygun olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen, *“Kazanımların tam olarak verilmesine dikkat ederim. Örneğin yerel yönetimle ilgili öğrencilerin bildiği, tanıdığı, yakın çevresinde olan örneklerden yola çıkmak gerektiğini düşünüyorum. [...] Somut göz önünde olan şeyler olursa fikir yürütmesi daha yakın olacaktır. Dolayısıyla da tartışması.”* diyerek modeli uygularken kazanımlara göre yol haritasını belirleyeceğini, öğrencilerin, somut örneklerle modelin uygulanmasının daha kolay olacağını açıklamıştır. İzzet öğretmen, modelin uygulanmasıyla ilgili *“Yalnız modelde öğrenciler de hazırlıklı gelirse ders başlamadan önce bir ön hazırlık olursa, biraz araştırıp fikir sahibi olurlarsa daha rahat uygulanabilir.”* sözleriyle öğrenci hazırbulunuşluğunun önemli olduğunu ifade etmiştir.

Toulmin Tartışma Modeli'nin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler

Öğretmen uygulama başlangıcını “*Sosyal Bilgiler dersinin bu ünitesinde ülkeler ve ülkelere ait olan özellikleri tanımaya çalışacağız. Öğrenciler ve bende ülkeleri ele alan sunumlar yaptık ve sunumları yapmaya devam edeceğiz. Ünite için bir bilgi-veri zemini oluşturmaya çalışacağız. Öğrencilerin tartışmaları için bir bilgi tabanına ihtiyaç var. Bunu sağlamaya çalıştım*” sözleriyle değerlendirmiştir.

Öğretmen, ünite ya da konularda belirli bir ilerleme görüldükten sonra modelin daha rahat uygulandığını ve dersten verim alabildiğini belirtmiştir. “[...]Ünite için belirli bir yol alındıktan sonra tartışmak daha kolay hale geliyor. Çünkü öğrencilerin kafasında belirli bir bilgi ve şemaları oluşuyor. Belli bir bilgi zemini oluşuyor ve oturuyor. Önceki ders ve haftaya göre öğrenciler yeni kazandıkları bilgiler sayesinde daha katılımcı ve aktif hale geldiler. Daha çok iddia ve gerekçe sundular. Böylece ders daha zevkli ve eğlenceli oldu” söylemiyle modeli uygulamada bilgi zemininin önemine işaret etmiştir. Öğrencilerin derslerde iddialar sunduğu, iddialarını savunmaya çalıştığı gözlenmiştir. Bir öğrenci günlüğünde “*Ders boyunca hep tartıştık. Birbirimizin fikirlerini aldık. Arkadaşlarımla ne düşündüğümü öğrendim, bende fikrimi savundum*[...]” (Günlük No: 12) sözleriyle bunu desteklemiştir.

Öğretmen, uygulama süreci boyunca öğrenci ön hazırlığının önemini “[...]Öğrenci derse bir ön hazırlığı olarak gelirse dersi işlemek benim için daha kolay oluyor ve ders daha rahat geçiyor. [...] Hazırlıklı gelen öğrencilerle ders işlemek ayrıca zevkli ve daha eğlenceli bunu yakalamaya çalıştım [...]” sözleriyle vurgulamıştır. Öğretmen modeli sınıfında uygularken öğrencilerini tartışma konularına göre iki farklı gruba ayırmaya çalışmıştır. Öğretmen, öğrencilere çeşitli sorular sorarak, açıklamalarını, destek sunmalarını, karşıt fikirlerde bulunmalarını isteyerek, modelin diğer öğelerini belirtmelerini sağlamaya çalışmıştır. “*Kamuoyu konusuna başladığımız bu hafta içinde öğrencilerin diğer derslere nazaran daha çok iddiada buldukları, bu iddiaları açıkladıkları ve benim iddialarımı*

çürütmeye çalıştığını gördünüz. Böyle bir şeyin görülmesi gerçekten sevindirici bir olaydır. Bilerek bazı şeyleri yanlış söyledim bana karşı durabilecekler mi, yeni bir iddia sunabilecekler mi diye düşündüm ve öğrencilerimin cesaretlerinin arttığını, bana karşı durabildiklerini özgüvenlerinin olduğunu görmek bana mutluluk verdi” sözleri dikkat çekici olmuştur. Gözlem bulguları da bu durumu destekler nitelikte yer almıştır. Ayrıca bir öğrencinin günlüğünde *“Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenle daha etkin olduk ve tartışma gibi oldu yani bu güzel bir şey ve eğlendim. Normalde ya kitaptan çalışırdık ya da yazardık ya da okulistik dinlerdik”* (Günlük No: 11) şeklinde sunduğu görüşü modelin ders sürecindeki etkisini belirtmiştir.

İzzet öğretmen sürecin etkin bir şekilde işlendiğini, geçmişteki deneyimlerinden daha farklı ve yeni bir deneyim yaşandığını ve modelin öğrencileri dersin akışında daha aktif hale getirebildiğini fark ettiğini söylemiştir. *“Toulmin Tartışma Modeli’nin Sosyal Bilgiler dersi gibi bilgi ağırlıkta bir ders için ve özellikle “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi gibi daha çok belirli bilgilerin verileceği bir üniteye uygulanmasını başlangıçta bir risk olarak gördüm. Ancak öğretim süreci ve uygulamalar içinde risk olarak gördüğüm bu ders ve ünite bambaşka bir şekilde işlememe ve görmeme neden oldu. Toulmin Modeli farklı bir Sosyal Bilgiler dersi oluşturdu ve benim için yeni bir tecrübe meydana getirdi”* sözleriyle de bu görüşünü belirtmiştir.

Öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli’ne yönelik etkinlikleri yürütürken derslerde öğrencilere sunum hazırlatmış, harita, akıllı, tahta, bilgisayar ve gazete haberinden yararlanmıştır. Bu konuda öğretmen *“hem Sosyal Bilgiler dersi için hem de modeli uygularken farklı yollar kullanmaya çalıştım. Böylece ders içeriğinin zenginleşerek, öğrenci için dersin daha farklı ve hareketli, kalıcı geçmesine özen gösterdim”* sözleriyle etkinliklerin yürütülmesinde çeşitli yollar kullandığını, öğrencilerin etkin olduğu süreç sayesinde öğrenmede kalıcılığı arttırmaya çalıştığını ifade etmiştir. Uygulamaların yürütüldüğü sürecin

sonunda model ögeleri derslerde görülmüştür. Süreç içinde öğrenciler düşüncelerini, iddialarını çekinmeden dile getirebilmiş, iddialarını açıklamış, destek ve karşıt iddia sunabilmiştir. Uygulama süreci içinde öğrencilerin yazılıların bulunduğu ve yeni bir üniteye geçiş yapıldığı haftalarda model ögelerinin belirtilmesinde düşünüş yaşanmıştır. Öğretmen de yazılı sınavların olduğu ve yeni bir üniteye geçişin yapıldığı haftalarda, öğrencilerin ilgilerinin sınav yapılacak dersin üzerinde olmasının ve öğrencilerde yeni ünite ile ilgili bilgilerinin daha oluşmaması yüzünden modelin ögelerine uygun istenilen düzeyde hareket edilmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin yeni bir üniteye başlamasının Toulmin Tartışma Modeli'nin uygulamalarına etki ettiği, modelin yürütülmesinde dikkat edilmesi gereken bir nokta olduğu öğretmen tarafından belirtilmiştir. İzzet öğretmen; *“Sosyal Bilgiler dersinin bu ünitesinde ülkeler ve ülkelere ait olan özellikleri tanımaya çalışacağız. Öğrenciler ve bende ülkeleri ele alan sunumlar yaptık ve sunumları yapmaya devam edeceğiz. Ünite için bir bilgi- veri zemini oluşturmaya çalışacağız. Öğrencilerin tartışmaları için bir bilgi tabanına ihtiyaç var. Bunu sağlamaya çalıştım”* sözleriyle öğrencilerin ön bilgilerinin sağlamlaştırılması gerektiğini, modele ait ögelerin ortaya çıkışının bilgi zeminine bağlı olduğunu vurgulamıştır.

Öğretmenin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına yönelik değerlendirmeleri

Öğretmen yürütülen çalışmaların sonucunda yaptığı değerlendirmede kendisinin ve sınıfının mutlu olduğunu ve modelin uygulanmasının derslerde bir fark meydana getirdiğini şu sözlerle belirtmiştir: *“Öncelikle Toulmin Modeli'ni uygulamaktan dolayı ben kendi adıma ve sınıfım adına mutluluk duyduğumu belirtmek isterim. İyi ki bizim sınıfa geldiniz ve görüştük böyle bir çalışma yapılmasını kararlaştırdık. Öğrencilerimle farklı ama güzel bir tecrübe yaşadık [...]*”

Öğretmen, modelin Sosyal Bilgiler dersine hareket getirdiğini, öğrenciyi ve konuları daha aktif kıldığını belirtmiştir. Aynı zamanda derse olan sevgiyi ve devamlılığı arttırarak

modelin bir fark oluşturduğunu “[...] Bir anda kendimizi bu modelle uğraşırken, öğrencilerim heyecanla bu modeli beklerken bulduk. Bunu söylüyorum çünkü bazı öğrencilerim Sosyal Bilgiler dersini işlemekten pek mutlu olmuyordu, dersin sıkıcı geçtiğini ifade ediyorlardı. Ama Toulmin Modeli’ni uygulamaya başladıktan sonra bana sosyal Bilgiler dersinin gelmesini heyecanla bekliyoruz diyenler de oldu. Sosyal Bilgiler dersinin olduğu günler severek okula geliyorum diyenlerde oldu. Bu bir dersin işlenmesinin ortaya koyduğu farktır.” sözleriyle ifade etmiştir.

“[...] Öğrenci bu yolu sevdi. Çünkü modeli uygularken tartışırken konulara sahip çıktı, konuyu ya da durumu kendisine ait bir şey gibi gördü ve heyecanla istekle derse katıldı. Derste yapılan tartışmaların modelle içi doldu. Konuları derinlemesine inceledik, detaylı bir biçimde ve önem sırasına göre konuştuk. Bu model çocuğa değer verdi, düşünmeye sevk etti. Bu nedenden dolayı farklı ve güzel deneyim oldu” görüşüyle öğretmen öğrencilerin konuların işlenişi sırasında daha istekli tartıştıklarını ifade etmiştir. Gözlem verilerinde öğrencilerin derslerde aktif olduğu ve ilk haftadan son haftaya kadar etkinliklere katılmaya istekli davrandığı görülmüştür.

İzzet öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli’ne dayalı yürüttüğü uygulamalarda gördüğü olumlu yönleri; “Modelle birlikte çocukların dikkatleri daha toplu kaldı. Derse katılım daha fazla oldu. Ders daha somut bir şekilde kalıcı oldu. Son sınavda %95 başarı sağlandı. Öğrenciler bu modelle birlikte araştırmacı oldular. Başkalarının sözünü dinlemeyi öğrendiler. Cesaretleri arttı. Kendilerini daha iyi ifade etme yollarını aradılar. Farklı düşünceler, karşıt fikirler ortaya atıyorlar. Kesin doğru olmadığı için sorguluyorlar [...]” sözleriyle dile getirmiştir. Gözlem sırasında elde edilen verilere göre de öğrencilerin derste dikkat ve motivasyonlarının yüksek olduğu gözlenmiştir.

Öğretmen için Toulmin Tartışma Modeli ve ilkokulda kullanılması

Öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli'nin ilkokul düzeyinde kullanılabileceğini, *“Modeli dördüncü sınıflarda ve Sosyal Bilgiler dersinde uyguladık. Modelin derslerde uygulanabileceğini, hatta buna ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Çünkü model, öğrenciyi içine çeken, sorgulamayı öğreten, detaylı düşünmeyi gerektiren bir donanım sağlıyor [...]”* şeklinde dile getirmiştir. Modelin uygulanmasının özellikle sözel derslerde daha çok karşılık bulacağını, öğretmen *“Toulmin Modeli diğer derslerde de kullanılabileceğini düşünüyorum. [...] Bu derslere örnek verecek olursak; Türkçe, insan hakları ve sosyal bilgiler gibi derslerde uygulanması daha rahat olur. Bu dersler sosyal bazda olduğu için yoruma açık, tartışması modelin uygulanması, sorgulanması daha rahat olacaktır”* sözleriyle ifade etmiştir.

Öğretmen Toulmin Tartışma Modeli'nin sadece derslere değil öğrencilerin günlük yaşamlarına da aktarabileceklerini; *“Hayatlarına taşırlar.[...]Bizde tartışma kavga, kaba kuvvet olarak görülüyor. [...]Bu uygulama devam etse tartışma ve hoşgörü kazanımını daha çok geliştirebilirler”* söylemiyle belirtmiştir. Bu söylemin öğretmenin sınıf içi uygulamalarında da gözlemediği görülmüştür. Gözlem verilerinde; sınıf içi etkinliklerde öğretmenin sıklıkla günlük yaşamdan örnekler sunduğu, öğrencilerin yakın çevrelerinden örnekler vermelerini teşvik ettiği ve öğrencilerin de genelde yakın çevresinden örnekler verip modeli hayatlarına uygulayabildikleri gözlenmiştir.

Öğrencilerin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına dayalı görüşleri

Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına dayalı yürütülen derslerde öğrenciler, tartıştıklarını, sorgulama süreci içinde olduklarını, derste eğlendiklerini, birbirlerine saygı duymayı öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Günlük formlarında da öğrenciler; *“Öğretmenle her şeyi en ince detayına kadar konuşabildiğimiz için dersi iyi öğrenebildiğimi düşünüyorum”* (Öğrenci Günlük No: 19);*“Dersi bugün daha iyi öğrendim çünkü tartışma çok eğlenceli*

geçti” (Öğrenci Günlük No: 8); “Artık herkes derse katıldı ve dersimiz güzel geçti. Bu yüzden dersimiz diğer derslerden farklıydı” (Öğrenci Günlük No: 23);“Bugün farklı bir tartışma içindeydik ve herkes kendi fikrini bizlerle paylaştı. Hiç kimse birbirinin düşüncesini eleştirmeden güzel ve eğlenceli bir ders geçirdik” (Öğrenci Günlük No: 32) sözleriyle görüşlerini yansıtmışlardır.

Yıldız İlkokulu’na Ait Bulgu ve Yorumlar

Uygulamaların yürütüldüğü okullardan ikincisi Denizli merkezde yer alan Yıldız İlkokulu’dur. Bu okul, Milli Eğitim Müdürlüğüne sosyo-ekonomik bakımdan orta düzeyde gösterilen bir okuldur. Okul tek bir bina ve okul bahçesine sahip olup, okulda tam gün eğitim-öğretim hizmeti yapılmaktadır. Okulda 800’den fazla öğrenci, 30’dan fazla öğretmen yer almaktadır. Öğretmenle ilk tanışma okul müdürünün odasında gerçekleşmiş, öğretmene araştırma konusu ve modele yönelik kısaca bilgi verilmiş, uygulamalara katılmaya istekli olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenle izin alındıktan sonra iki görüşme daha gerçekleştirilmiş, öğretmen Toulmin Tartışma Modeli ile ilgili bilgilendirilmiştir. Öğretmene modele yönelik teorik bilgilerin olduğu, Sosyal Bilgiler dersi için uyarlanan örneklerin ve etkinlik uygulamalarının yer aldığı yazılı bir doküman teslim edilmiştir, bu dosyalar sınıfın bilgisayarına da kaydedilmiştir.

Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları hakkında öğretmenin başlangıç bilgi düzeyi

Gözde öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli’ne yönelik daha önceden herhangi bir bilgisi olmadığını belirtmiş, sınıfında tartışma tekniklerinden özellikle münazara ve paneli kullandığını; “ToulminModeli’yle ilk defa tanışıyoruz. Daha önceden böyle bir modelin varlığından haberdar değildim. Sınıfımda tartışmaya önem veriyordum ancak yaptığım

uygulamalar münazara, panel tekniği şeklinde oldu. Sizin söylediğiniz model bunlardan çok başka bir şey.” sözleriyle açıklamıştır. “Sınıfımda demokratik bir iklimin oluşmasına özen gösteririm çünkü gençliğimde bunun acısını yaşadım. Aynı şeyleri öğrencilerim yaşasın istedim bu nedenle onları özgüvenli yetiştirmeye çalıştım.” görüşüyle öğretmen, öğrencileri için kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri bir sınıf ortamı oluşturmaya özen gösterdiğini belirtmiştir.

Bilgilendirilme sonrası öğretmenin modelin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri

Öğretmen, modelin sınıfında uygulanmasıyla ilgili “Model sınıfıma uygun. Öğrencilerim fikirlerini özgürce savunabiliyorlar ve sebepleriyle birlikte anlatabiliyorlar. Özgüvenleri gelişiyor ve tartışma farklı konuları da aştığı için geniş bir alanda işlenebiliyor [...]” sözlerini kullanmıştır. Öğretmen modelin kendinde oluşturduğu izlenimini “Model sorgulamaya dayalı. Özellikle fikir çürütme, çürüten öge çok hoşuma gitti. Fikirler detaylandırılıyor. Sorgulama sürecini detaylı bir şekilde ortaya koyuyor.” Şeklinde ifade etmiştir. Öğretmene göre modelin sorgulamaya dayalı olması ve görüşlerin ispatlanması ya da çürütülmesi, bu modelin derslerde uygulanma tercihini artırıyor.

Öğretmen modeli uygularken dikkat edilecek noktaları “Öncelikle modeli uygularken öncelikle saygıya dikkat edilmeli. Çünkü tartışma ortamında saygı faktörü birçok şeyden önce geliyor. [...] Bunun yanında öğrenci hazırlığı da çok önemli. [...] sorgulamanın daha rahat olacağını düşünüyorum. Birde model uygulanırken iddialar mantıklı sebeplerle belirtilmeli.” sözleriyle ifade etmiştir. Diğer bir ifadeyle, öğretmen, modelin uygulanması için ön hazırlığın olması, sınıf ortamında karşılıklı etkileşimin saygın bir şekilde yürütülmesi ve örneklerin mantıklı olması için ön bilgiler ile ilişkilendirmelerin desteklenmesi gerektiğini ifade belirtmiştir.

Toulmin Tartışma Modelinin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler

Uygulama sürecinin başlarında yapılan görüşmede öğretmen, modelin uygulanışını öğrencilerine fark ettirebildiğini, zamanla daha rahat bir şekilde modelin uygulanışının oturacağını belirtmiştir. Aynı zamanda, sınıfta, modelin değişim oluşturmaya başladığını dile getirmiştir. *“Bu hafta içinde Sosyal Bilgiler dersinde yapılanlar bir giriş niteliğinde. [...] Modele dair bir giriş yaptık ama sınıftaki ilk izlenimlerim oldukça olumlu yönde. Model eğlenceli, aynı zamanda rekabet duygusunu arttırmaya başladı. [...] Derste artık bir hareketlilik, akıcılık var. Öğrencilerimi her zaman derslerde tartıştırırım, bunun için onlara uygun zemin ve koşullar oluşturmaya çalışırım ancak bu modelle daha farklı olmaya başladı”* sözleriyle uygulamalarda gördüğü değişimi dile getirmiştir. Gözlem bulgularında da öğrencilerin fikirlerini özgürce dile getirebildikleri, karşıt fikirler sunabildikleri, fikirlerini savunabildikleri görülmüştür.

“Modeli uygularken öğrencilerin çok farklı fikirlere sahip olabileceklerini gördüm. Sorunlara yönelik çözümler getirebiliyorlar. Etkinlikler esnasında çocukların verdikleri cevaplar beni çok şaşırttı. [...] O kadar farklı cevaplar verildi ki benimde bakış açım değişti, başka boyutlardan da söyledikleri şeyleri düşünmeye çalıştım. [...] Bu da farklı fikirlerin, iddiaların, hayallerin ortaya çıkmasını sağlıyor” söylemiyle öğretmen modelin uygulanışı sırasında öğrencilerde oluşturduğu farklılığı ifade etmiştir. Bir öğrenci de günlüğünde bu görüşü destekler şekilde *“Bugünkü Sosyal Bilgiler dersinde daha önceki Sosyal Bilgiler dersindeki etkinliklere göre farklılıklar vardı. Bunlar; mantığı düşünmeyi gördük. Eski Sosyal Bilgiler’de mantığı düşünme yoktu”* (Günlük No: 11) sözleriyle modelin derse olan etkisini vurgulamıştır.

Modelin uygulanışı ve etkinliği hakkında görüşünü bildiren öğretmen *“Dersin karşılıklı tartışma grupları ile yapılması dersi daha verimli kıldı. Öğrenciler derste aktif ve etkin olmaya çalıştılar. Modelin çok zevkli ve eğlenceli bir yapısı var. [...] Öğrenciler kesin*

doğru diye bir şeyin olmadığını öğrenmeye başladılar. Bunun yerine sorgulama süreci daha baskın hale geldi. Öğrenciler tartışma ortamında uyanık kalmak zorunda oldular [...] arkadaşından bir fikir duyuyorsa bende fikir üretebilir miyim düşüncesi oluştu, öğrencilerin sorgulamalarına katkı sağladı” sözleriyle modelin olumlu yönleri olduğunu vurgulamıştır. Modelin uygulanışındaki deneyimlerine dayalı olarak bir öğrenci de günlüğünde *“Bugün bu konuyu daha iyi anladım. Çünkü tartışarak eğer konu doğruysa onu destekleyerek eğer yanlışsa çürüterek konuyu doğru anladım”* (Günlük No: 11) şeklinde görüşünü yansıtarak dersin sorgulamaya yönelik işlenmesinin katkısını belirtmiştir.

Öğretmen, model sayesinde edinilen bilgilerin günlük yaşam ile ilişkilendirilmesinin mümkün olduğunu gördüğünü belirtmiştir. Bunun yanında, öğretmen, öğrencilerin bu modelin uygulanışı sırasında günlük yaşamdan örnekler verebildiğini ve anlatılan konuların kendi yaşantılarındaki anlamlarını yakalamaya çalıştıklarını gördüğünü söylemiştir. Ayrıca öğretmen *“[...] Model etkili, öğrenmenin yanında sorgulamayı bilen, araştırmayı bilen çocuklar yetiştiriyor. Çocukların farklı fikirlerinin körelmemesini sağlıyor. Günlük yaşamda da karşılığını görecektir, konuşup ailesinde görüştüğünde bunları uygulayabilecek [...]”* sözleriyle modelin etkinliği hakkında da yorumlarını belirtmiştir. Gözlem bulgularında öğrencilerin derste duygu ve düşüncelerini rahat ve özgür biçimde ifade ettikleri de görülmüştür.

Uygulama sürecindeki son iki haftada tartışma öğelerinde azalmanın olduğu dikkati çekmiştir. Öğretmen bu durumu yeni üniteye geçiş yapılması, bir bilgi-veri zemininin kurulması, yazılı sınavlar, mezuniyet etkinlikleri gibi faktörlerden dolayı bu düşüşün yaşanabileceğini belirtmiştir. Gözde öğretmen Toulmin Tartışma Modeli’ni yürütürken öğrencilerin yazılı haftasında olmasından dolayı bazı derslerin öğleden sonra yapıldığı için öğrenci dikkatinin ve performansını düşürebileceğini belirtmiştir. Öğretmen bu nedenlerden dolayı modeli uygularken bazı derslerin istediği gibi geçmediğini belirtmiştir. Öğretmen;

“[...]öğrenciler bu hafta yazılı haftasındalar. Bu nedenle bu hafta ki Sosyal Bilgiler dersini normal saatinde yazılı olduğu için yapamadık. Sosyal Bilgiler telafi derslerini öğleden sonraya denk getirmeye çalıştık. Ancak öğleden sonraki derslerde öğrenci performansları sabah saatlerine göre daha düşük olabiliyor. [...] Yeni üniteyle birlikte dersler bilgi tabanında işlenmeye başlanılacak ve ağırlıklı olarak veri-iddia öğeleri daha çok görülecektir. Bunun yanında dönem sonuna ve yaz tatiline yaklaşıyoruz. Bu sebeple okul gecesi, öğrenci mezuniyeti ile ilgili etkinlikler yapılıyor, öğrenciler bu tarz etkinliklerde görevler alıyorlar. Sonuç olarak diğer dersler gibi Sosyal Bilgiler dersini de etkiliyor” sözleri bu durumu destekler niteliktedir. Gözlem verileri incelendiğinde; öğrencilerin derse katılımlarının yeni üniteye başlama, sınavlar, okul gezileri ve etkinliklerinde daha az olduğu görülmüştür.

Öğretmenin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına yönelik değerlendirmeleri

Öğretmen, yürütülen uygulamalardan sonra yapılan görüşmede *“Toulmin Modeli’ni öğrendiğim ve sınıfta uyguladığım için mutlu oldum. Model sayesinde aslında benim ve öğrencilerimin birçok şeye bakış açımız artık değişti. [...] Öğrencilerde yorumlama yeteneği gelişti, doğru yanlıştan ziyade tartıştılar ve bir çıkarımda bulundular. Modelin derste uygulanması, Sosyal bilgiler dersi gibi konu anlatımı yoğun bir derste hareketlilik getirdi, herkes aktif katılım sağladı, birbirini dinleme, saygı oluştu”* demiştir. Öğretmen, bu sözleriyle modelin etkin olarak yürütülebildiğini, farklı pencerelerden olaylara bakmayı, derste etkin katılımını ve sağlıklı etkileşimin sağladığını vurgulamıştır. Modelin uygulanışı sırasındaki gözlem kayıtlarında da öğretmenin, modelin uygulanışına dikkat ettiği görülmüştür. Aynı zamanda öğretmen, öğrencilerin sadece yorum getirmelerini istememiş, bu yorumların açıklanması ve değerlendirilmesini istemiştir.

Modelin Sosyal Bilgiler dersinde uygulanması hakkında ise öğretmenin olumlu görüş bildirdiği görülmüştür. Aynı şekilde öğretmen, *“Ezber öğretimden çok çocukların gizli*

fikirlerinin açığa çıkmasını sağlıyor. En kısır konularda bile tartışabilirler. Sosyal Bilgiler dersi gibi, konuların yoğun olduğu bir derste tartışmak ve yorumlar katmak ders için çok önemli çünkü eleştirel bakış açısı kazanması lazım öğrencilerin. Model bunun için öğrencilerin düşüncelerinin açığa çıkmasına yardımcı oluyor. Tartışma potansiyeli düşük olan konuda bile birçok öğrenci, rahatlıkla tartışabiliyor” sözleriyle de modelin Sosyal Bilgiler dersine olan katkısını belirtmiştir.

Öğretmen için Toulmin Tartışma Modeli ve ilkokulda kullanılması

Modelin ilkokul düzeyinde kullanılması gerektiğini düşünen öğretmen, “[...] *en baştan beri yani öğrencilerin ilkokula başladığı zamandan itibaren bu tarzda, bu anlayışta işleseydik derslerimizi birçok şey daha farklı geliştirdi. Öğrenciler sorgulama süreciyle en baştan beri tanışsalar, eleştirel bakış açıları daha zenginleşirdi, olaylara yönelik daha çok yorumlar getirirlerdi ve düşüncelerini söylemekten çekinmezlerdi”* görüşüyle de sorgulama becerisinin erken yaşlardan itibaren gelişmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Ayrıca, öğretmen, model sayesinde öğrencilerin özgüvenlerinin erken yaşlarda gelişmesinin daha sonraki öğrenmelerine olumlu etkisinin olacağı yönünde de görüşünü bildirmiştir.

“*Modeli diğer derslerde kullanmak isterim. Örneğin fen bilgisinde sorunlar üzerinde çözüm yollarının bulunmasında etkili olur. [...] Böylece kısa çözüm yolları bulunabilir.”* sözleriyle öğretmen modelin diğer derslerde de uygulanabileceğini belirtmiştir. Öğretmen modelin günlük hayatta uyarlanabileceğini; “*Kesinlikle uyarlayabilirler. Neyi niçin yapma veya yapmama konusunda karar verme noktasında etkili olur. Hayatını daha planlı tutar. Farklı şeyler düşünür ve farklı yollar dener.[...]*” söylemiyle ifade etmiştir. Diğer ifadeyle öğretmen, sorgulamanın önemli olduğu derslerde bu modelin uygulanmasının katkı sağlayacağını belirtmiştir. Uygulama sırasındaki deneyimlerinden hareketle, öğretmen, “*Öğrenci hazırlığı, öğretmen hazırlığı çok önemli. Görsellerle zenginleştirilebilir. Akıllı tahta*

açık olduğu zaman internet de açık olmalı. Drama yöntemi kullanılabilir” diyerek uygulamanın daha etkin ve etkili olması için önerilerini de söylemiştir.

Öğrencilerin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına dayalı görüşleri

Uygulamalarda öğrenciler, modelin yürütüldüğü etkinliklerde mantık yürüttüklerini, eğlendiklerini, derse odaklandıklarını ve aktif katıldıklarını günlüklerine şu şekilde yansıtmışlardır: *“Mantıklı düşünmeyi öğreniyoruz. Eski Sosyal Bilgilerde mantıklı düşünme yoktu etkinlik yapardık”* (Öğrenci Günlük No: 11); *“Hem tartıştık hem eğlendik hatta neredeyse bütün sorulara cevap verdim ve çok mutlu oldum”* (Öğrenci Günlük No: 2); *“Daha fazla söz hakkı aldık ve herkes daha fazla doğru bilgilerini ispat etmeye çalıştı”* (Öğrenci Günlük No: 14) şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadelerden hareketle, öğrencilerin model uygulaması ile birlikte özgüvenlerinin, kendilerini ifade etmelerinin, eleştirel bakış açılarının ve sorgulamanın geliştiği görülmektedir. Bu durum, gözlem kayıtlarında da gözlenmiştir.

Bulut İlkokulu’na Ait Bulgu ve Yorumlar

Uygulamaların yürütüldüğü okullardan üçüncüsü Denizli merkezde yer alan Bulut İlkokulu’dur. Bu okul, Milli Eğitim Müdürlüğünce sosyo-ekonomik bakımdan alt düzeyde gösterilen bir okuldur. Okulun bir ana bina ve okul bahçesinden oluştuğu, okulda ikili öğretim sisteminin yapıldığı, 900’e yakın öğrencinin öğrenim gördüğü ve 40’ı aşkın öğretmen görev yaptığı bilgisi edinilmiştir. Belirtilen koşulları taşıyan Nusret öğretmenle ilk tanışmanın ardından, öğretmene araştırma ve Toulmin Tartışma Modeli’ne yönelik kısaca bilgi verilmiş, uygulamalara yönelik gönüllü olabileceği ile ilgili izin alınmıştır. Öğretmenle gerçekleştirilen bir sonraki görüşmede modele yönelik teorik bilgilerin, örneklerin ve etkinlik uygulamalarının oluşturulduğu yazılı bir doküman teslim edilmiş, bu doküman sınıfın bilgisayarına da kaydedilmiştir.

Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları hakkında öğretmenin başlangıç bilgi düzeyi

Öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli hakkında bir bilgiye sahip olmadığını, tartışma tekniklerinden soru-cevap ve münazarayı kullandığını şu sözlerle belirtmiştir: *“Model ile ilgili daha önceden bir bilgim olmadı ya da duymadım. Öğrencilerin birbirlerine olan görüşlerini belirtirken saygılı olmaları gerektiğini düşünüyorum. Tartışmada en çok dikkat edilmesi gereken şeylerden biri de budur. Sınıfımda soru-cevap, münazara gibi metotları kullanıyorum.”* Yapılan görüşmede öğretmenin Toulmin Tartışma Modeli’ne yönelik bilgisinin olmadığı, bazı tartışma tekniklerini kullandığı için modeli yürütebilecek temel becerilere sahip olduğu düşünülmüştür. Öğretmene gerekli bilgiler sunulduktan sonraya uygulamaya başlanmıştır.

Bilgilendirilme sonrası öğretmenin modelin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri

Öğretmen, *“Model sınıfım için uygun. Ben bu tarz şeyleri zaten sınıfımda işliyorum. Dolayısıyla öğrencilerim böyle şeylere alıştırlar. Bu nedenle model sınıfım için uygundur ve uygulanabileceğini düşünüyorum”* sözleriyle modelin sınıfında yürütülebileceğini belirtmiştir. *“Bu model biraz daha planlı ve detaylı bir model. Bana gösterdiğiniz modelin şeklinde bir form yapısı var, şekli var. Bu da modelin planlı olduğunu gösterir. Şemada yer alan öğelere baktığımda da detaylı olduğunu görüyorum”* söylemiyle öğretmen modelin farklılıklarına işaret etmiştir. Aynı zamanda öğretmen, model ilgili verilen bilgilerden hareketle modelin uygulanışı sırasında dikkat etmesi gerektiğini fark ettiği noktaları da belirtmiştir. Buna göre öğretmen model uygulanırken dikkat edilmesi gereken noktaları şu şekilde ifade etmiştir: *“Sınıf seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır. Kırsal kesimlerde yaşayan çocukların kaynak bulma sıkıntısı olabilir, buna dikkat edilmelidir.”*

Toulmin Tartışma Modelinin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler

Uygulamalara başlanılan ilk haftada öğretmen; *“Model için yeni bir başlangıç düzeyinde giriş yapıldı. Modelin zamanla oturacağını düşünüyorum. Öğrencilerin diğer derslerde tartışması için bu bir zemin oluşturacaktır.”* şeklinde belirterek yeni konu için modele uygun giriş etkinliği uyguladığını belirtmiştir. Öğretmenin düz anlatım yöntemini ve akıllı tahtayı yoğun olarak kullandığı, bazen soru- cevap yöntemini uyguladığı, derste not tutturmanın daha çok benimsediği görülmüştür. Bu durum öğrenci günlüklerine de yansyarak bir öğrenci *“Bugünkü Sosyal Bilgiler dersinde daha önceki Sosyal Bilgiler dersindeki etkinliklere göre farklılıklar vardı. Örneğin; yazı tahtasında öğretmenimiz yazı yazdı ama bugün akıllı tahtadan yaptık”* (Günlük No: 20) görüşüyle uygulamalara yönelik öğretmenin ders sırasında yarattığı farklılığı akıllı tahtanın kullanımıyla ilişkilendirmiştir.

Öğretmen, modelin uygulanışı ile birlikte öğrencilerin derse daha etkin bir şekilde katılım sağladığını *“Derse daha eğlenceli katılım sağlandı. Öğrenciler derste eğlendiler”* sözleriyle belirtmiştir. Gözlem bulgularında; öğrencilerin fırsat tanındığında kendilerini ifade edebildikleri, görüşlerini savunabildikleri görülmüştür. *“Bugünkü Sosyal Bilgiler dersinde daha önceki sosyal bilgiler etkinliklere göre farklılıklar vardı. Çok soru sorduk, bu iyi bir şey, öğretmende çok soru sordu”* (Günlük No: 19) şeklindeki açıklamasıyla bir öğrenci daha önceki ders uygulamalarından farklı bir uygulama süreci yaşadığını belirtmiştir. Karşılıklı olarak soruların yöneltmesine dikkat çeken bu öğrencinin ifadelerinden modelin uygulanışı sırasında eskiye göre daha etkin oldukları anlaşılmıştır.

Modelin yürütülmesinde olumlu gördüğü durumlara ilişkin; *“Modelin uygulanmasında sınıfta öğrencilerin derse aktif katıldığını, derse hazır geldiklerini gözlemledim. Bu derste daha çok tartışma ortamı yaşandı. Günlük yaşamla bağlantı kurlmaları olayları sorgulamaları sağlandı[...]*” sözlerini sarf etmiştir. Modelin uygulanışı ile birlikte öğretmen, öğrencilerin derse aktif katıldıklarını ve istekli olduklarını ifade etmiştir.

Uygulamalar sırasında öğrencilerin yapılan yönlendirmeler ile daha çok fikir üretebildikleri ve tartışabildikleri sınıf içi gözlemlerde de ortaya çıkmıştır. “[...] derse katıldım, düşüncelerimi söyledim. Bildiğim bütün sorularda parmak kaldırdım cevaplamaya çalıştım.” (Günlük No: 20) şeklindeki ifadeleriyle bir öğrenci günlüğünde derste etkin yer aldığını belirtmiştir.

Öğretmen, bazı derslerde tartışma olmamasını ders kitaplarına ve EBA’ya bağlamıştır. *“Bu ders pek tartışma olmadı. Öğrencilere EBA’dan videolar izletiliyor ama EBA’nın birçok eksikliği var [...] Kitapların da aynı mantıkta hazırlandığını düşünüyorum [...]”* diyerek materyal eksikliğinin sınıf içi etkinliklerini olumsuz yönde etkilediğini vurgulamıştır. Gözlem bulgularında ise; öğretmenin öğrencilere düz anlatım tekniği ile bilgileri aktarmasından sonra tartışmanın uygulanmasında az zamanın kaldığı öğrencilerin bu aşamada sorgulama yapamadıkları sorular sormadıkları görülmüştür. Öğretmenin etkinliklerde kısa cevaplı sorular sorduğu yani öğrencilerin gerekçelerini göstermeden tartışmaları derinleştiremedikleri gözlenmiştir.

Öğretmenin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına yönelik değerlendirmeleri

Öğretmen, yürütülen çalışmaların sonucunda yaptığı değerlendirmede; modeli uyguladığı için bir deneyim yaşadığını *“Modeli sınıfta uygulamak güzeldi. Bizler içinde bir deneyim oldu.[...]sözleriyle ifade etmiştir.* Öğretmen, modelin öğrencilerin motivasyonlarını artırarak dikkatlerini çektiğini ve böylece derse katılımını arttırdığını belirtmiştir. *“Model, sınıf içinde yapılan diğer tartışmalardan farklı olarak öğrencilerin derse katılımını arttırdı. Dikkatlerinin toplanmasını sağladı.”* görüşüyle ifadesi bu görüşü desteklemektedir. Gözlem notları incelendiğinde; öğrencilere görüşlerini açıklama doğrultusunda fırsat verildiğinde öğrencilerin iddialarını açıklamaya çalıştıkları görülmüştür.

Öğretmen, Toulmin Tartışma Modeli'nin Sosyal Bilgiler dersiyle yürütülebilir bulunduğunu belirtmiştir. “ *Böyle etkinliklerin yapılmasını barındıran bir ders oldu. Her öğrencinin derse katılmasını sağlar ve aktifleştirir*” şeklindeki görüşüyle modelin uygulanışı ile birlikte öğrencilerin derste etkinliğinin artacağını vurgulamıştır. Ayrıca Nusret öğretmen, uygulamaların öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik yaptığı değerlendirmede şu sözleri söylemiştir; “*Toulmin Modeli öğrencilerin özgüvenlerini artırır, öğrenciler üzerindeki en büyük etkisinin bu olacağını düşünüyorum*”. Bu görüşü, öğretmenin modelin uygulanışı sırasındaki karşılıklı etkili etkileşim sayesinde öğrencilerin görüşlerini rahat ifade edebileceklerine ve böylece özgüvenlerinin de artacağını inandığını göstermektedir.

Öğretmen için Toulmin Tartışma Modeli ve ilkokulda kullanılması

Öğretmen, modelin ilkokul düzeyinde kullanılabileceğini, diğer derslerde de uygulanabileceğini özellikle Fen bilgisi dersinde bu modelin daha çok işe yarayacağını “*Uygun olan Fen bilgisi bence. Çünkü Fen bilgisi bilimsel ve deneysel olarak daha uygun diye düşünüyorum. Yeni fikirlerin üretilmesinde uygulanabilir, yararlanılabilir.*” sözleriyle dile getirmiştir. “[...] *Davranış haline dönüştürülebilirse doğru ya da yanlış olması çok önemli değil. Dinleme ve hoşgörülü olma özelliklerinin gelişmesi daha önemli*” ifadesiyle öğretmen, modelin uygulanışıyla birlikte öğrencilerde gelişen dinlemenin ve hoşgörülü olma özelliklerinin öğrencilerin gelişiminde ve öğrenmelerinde önemli katkılar sağlayacağını belirtmiştir.

Öğretmen, modelin etkin kullanılabilmesi için öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine dikkat çekerken anne ve babalarında destek olması gerektiğine işaret etmiştir. “*Ailelerde yardımcı olup çeşitli kaynaklardan yararlandırabilirlerse daha rahat tartışabilirler. [...]. Aileler önem göstermeli.*” görüşüyle bir taraftan ailelerin çocuklarının eğitimine destek

olmaları gerektiğini diğer taraftan da modelin etkin kullanılmasında öğrencilerin ev ortamındaki kaynaklarının da önemli olduğunu vurgulamıştır.

Öğrencilerin Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarına dayalı görüşleri

Gerçekleştirilen uygulamalar sırasında öğrenciler derslere daha çok odaklandıklarını ve katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir. *“Öğretmenimi daha iyi dinlediğimi düşündüm ve daha iyi odaklandım”* (Öğrenci Günlük No: 5) bir öğrenci süreç içerisinde etkin olmanın önemine vurgu yapmıştır. Diğer bir öğrenci de *“Öğretmenin motivasyonu beni mutlu etti. Bende derse katılımcı davrandım”*(Öğrenci Günlük No: 7) ifadeleriyle öğretmenin yönlendirmeleri sayesinde etkinliğinin arttığını belirtmiştir. Uygulamalar sırasındaki gözlem kayıtlarında da uygulama sürecinde 2 ve 4. Hafta daha etkin olmak üzere öğrencilerin derse karşı daha katılımcı davrandıkları görülmüştür. Bunun yanında başka bir öğrenci *“Dersi iyi dinledim öğretmenim soru sorduğunda parmak kaldırdım”* (Öğrenci Günlük No: 19) sözleriyle modelin uygulanışı sırasındaki öğretmenin yönlendirmelerinin de olmasının kendini cesaretlendirdiğini belirtmiştir. Bu durum, öğrencinin özgüveninin gelişmesine de katkı sağlayacaktır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersinde uygulanan Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları sosyo-ekonomik düzeyi birbirinden farklı üç okul ve sınıfta gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin uygulamalara başlamadan önce Toulmin Tartışma Modeli uygulamaları hakkında başlangıç bilgi düzeyleri sorgulandığında modelle ilgili kavramsal bilgilerinin olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgu; Erduran, Simon ve Osborne (2004), Simon (2008) ile Simon, Erduran ve Osborne'nun (2006) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Belirtilen bu çalışmalarda öğretmenlerin modelle ilgili bilgilerinin olmadığı,

bilgilendirildikten sonra araştırma sürecinde yer aldıkları bulgusu edinilmiştir. Öğretmenlerin kullandığı tartışma teknikleri; Aykaç (2007; 2007), Çelikkaya ve Kuş (2009), Er ve Bayındır (2015), Kılınç ve Çalışkan (2015) ve Özer (2002)'in öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili yaptıkları çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Belirtilen araştırmalarda öğretmenler tartışma tekniklerinden en çok münazara, panel ve forumu sınıflarında uyguladıklarını ifade etmişlerdir.

Model ile ilgili bilgilendirilen öğretmenler modelin sınıflarında uygulanabilir bulduklarını belirtmişlerdir. Bu konuda Gökyüzü İlkokulu öğretmeni, öğrencilerine kitap okuma alışkanlığını kazandırdığı için modelin rahatlıkla yürütülebileceğini belirtmiştir. Araştırmanın bu sonucu Yılmaz (2012)'in çalışmasından çıkan sonuç ile benzerlik göstermektedir. Yılmaz (2012)'in araştırmasında da kitap okuma alışkanlığının ders etkinliklerinin yürütülmesinde kolaylık sağladığı, derste başarıyı yükselttiği sonucu elde edilmiştir. Modelin sınıfına uygun olduğunu, öğrencilerindeki özgüven duygusuyla birlikte değerlendiren Yıldız İlkokulu öğretmenin görüşü, Çelik (2014)'in çalışmasındaki özgüven ile ilgili bulgu ile örtüşmektedir. Çelik (2014)'in araştırmasında özgüven duygusunun derslere yansıdığı, özgüven duygusu yüksek olan öğrencilerin etkinliklerde daha başarılı olduğu sonucu elde edilmiştir. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki Bulut İlkokulu'nun öğretmeni modelin uygulanabileceğini belirtmiştir. Bu durum gözlem kayıtlarından elde edilen sonuçlarla birlikte değerlendirildiğinde: öğretmenin; öğrencilerinden detaylı yorum ve açıklamalar içeren soruları yöneltmediği, kısa cevaplarla fikirlerini almaya çalıştığı dikkat çekmiştir. Bu bağlamda modelin uygulanabilirliği ile ilgili öğretmen görüşleri ve edinilen gözlemlerde sosyo-ekonomik düzey bakımından okullarda farklı izlenimler elde edilmiştir.

Toulmin Tartışma Modelinin uygulanmasına ilişkin görüşleri alınan her üç öğretmende modelin uygulanmasında öğrencilerin ön hazırlık yapmalarının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu sonuç; Ayas, Çepni ve ark. (2007), Aykaç (2007), Çelik ve Katılmış

(2010) ve Gömleksiz ve Bulut (2006)'un çalışmalarındaki ders etkinliği ile ilgili sonuçlarla örtüşmektedir. Belirtilen çalışmalarda öğrenci hazırlığının dersi etkinleştirdiği, öğrencileri daha aktif bir hale getirdiği sonucu elde edilmiştir. Öğretmenler, modelin yürütülmesinde sınıflarında demokratik bir ortam oluşturmaya özen gösterdiklerini, bunun derse katılımı arttırdığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifade ettiği bu ortak görüş Kan (2009)'ın çalışmasının sonucunda da vurgulanmıştır. Kan (2009) araştırmasında öğrencilerin demokratik bir sınıf ortamında derse katılımlarının etkili olduğu sonucunu elde etmiştir.

Öğretmenler, öğrencilerin uygulama sürecinde etkin yer aldıklarını, birbirlerine saygı duyduklarını, aktif katılım gösterdiklerini, derse ilgi ve isteğin arttığını, bu durumun öğrencilerdeki sorgulama ve araştırma becerilerinin gelişimine etki ettiğini belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlar; Doğru (2016), Jimenez-Aleixandre, Rodriguez ve Duschl (2000), Kaya (2009), Kaymakçı (2009), Özer (2009), Öztürk (2013), Tekeli (2009) ve Yapıcı ve Demirdelen (2007), Yeşiloğlu (2007)'nin çalışmalarının sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır. Belirtilen çalışmalarda öğrencilerin, derslerde tartışmaya yönelik isteklerinin arttığı, derse yönelik olumlu tutum geliştirdikleri, derste daha aktif ve katılımcı hale geldikleri sonucu elde edilmiştir.

Toulmin Tartışma Modeli uygulamalarının sonucuna yönelik öğretmenlerin değerlendirmeleri dikkate alındığında; Gökyüzü İlkokulu öğretmeni öğrencilerinin son yazılı sınavda akademik başarılarının %95 arttığı bilgisini paylaşmıştır. Çalışmada, uygulanan modelin öğrencilerin akademik başarıyı arttırdığı bulgusu; Altun (2010), Aslan (2010), Deveci (2009), Doğru (2016), Kaya (2009), Niaz, Aguilera, Maza ve Liendo (2002), Öğreten (2014), Öztürk (2013), Tekeli (2009), Venville ve Dawson (2010), Yeşiloğlu (2007)'nin yaptığı araştırmalarla da benzer sonuçlar göstermektedir. Belirtilen çalışmalarda da modelin öğrencilerin fen bilimleri alanlarındaki derslerde akademik başarıyı arttırdığı sonucu görülmüştür.

Öğretmenler, uygulama sürecine yönelik yaptığı değerlendirmelerde, modeli kazanımlarla ilişkilendirmeye çalıştıklarını, eğitim programının önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmanın bu sonucunun, Aykaç (2007), Çelik ve Katılmış (2010), Gömleksiz ve Bulut (2006) ile Yapıcı ve Demirdelen (2007)'in çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersine yönelik önerileriyle benzerlik gösterdiği söylenebilir. Belirtilen çalışmaların sonuçlarında, Sosyal Bilgiler dersinde kazanımların ve eğitim programının dersin yapılandırılması ve işlenmesi sürecinde önemli olduğu vurgulanmıştır.

Diğer taraftan Toulmin Tartışma Modeli'nin ilkokulda kullanılmasına yönelik değerlendirmelere bakıldığında; öğretmenler Toulmin Tartışma Modeli'ni Sosyal Bilgiler dersiyle birlikte yürütülebilir bulduklarını, modelin ilkokul düzeyindeki diğer derslerde de kullanılabileceğini ifade etmiştir. Modelin ilkokul düzeyinde uygulanabilirliğine yönelik elde edilen bulgular; Öğreten (2014), Naylor, Keogh ve Downing (2006), Rumsey (2012)'in araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Belirtilen çalışmalarda da Toulmin Tartışma Modeli'ne yönelik uygulamalar ilkokul düzeyindeki fen bilgisi, matematik derslerinde yürütülmüştür.

Modelin daha etkin kullanılmasına yönelik; Gökyüzü İlkokulu öğretmeni, görsellerin daha çok zenginleştirilmesi ve öğrencilerin daha aktif hale getirilmesini öneri olarak sunmuştur. Öğretmenin görüşü, Altınışik ve Orhan (2002), Er ve Bayındır (2015)'in çalışmalarıyla benzerlik göstermiştir. Belirtilen çalışmalarda zenginleştirilen ders ortamında öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik daha başarılı ve ilgili oldukları sonucu elde edilmiştir. Yıldız ve Bulut İlkokulu öğretmenleri ise, öğrencinin ön hazırlığının uygulamalarda daha etkili olacağını belirtmiştir. Öğrenci ön hazırlığının derslerdeki önemi Aykaç (2007), Çelik ve Katılmış (2010) ve Gömleksiz ve Bulut (2006)'un çalışmalarında da vurgulanmıştır.

Genel olarak araştırma sonuçları değerlendirildiğinde; her üç öğretmenin Toulmin Tartışma Modelini sınıflarında uygulayabildikleri görülmüştür. Modelin uygulanması sırasında öğrencilerin etkin katılımın sağlanmasının etkililiği vurgulanmış, ön hazırlığın ve öğretim materyallerinin, modelin uygulama aşamalarının yürütülmesini kolaylaştırdığı ve modelin etkinliğini desteklediği ortaya çıkmıştır. Gerek modele uygun tartışma sürecinin yürütülmesinde gerekse tartışma süreci sonunda öğrencilerin istenilen düzeye ulaşmasında okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık olduğu görülmüştür. Bunların yanında modelin uygulanışı sırasında öğretmenin rehberliğinin ve doğru yönlendirmelerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Toulmin Tartışma Modeli'nin ilkökul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ve diğer derslerde de uygulanabileceği ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle; Sosyal Bilgiler dersinde Toulmin Tartışma Modeli'ni uygulayacak olan sınıf öğretmenlerinin öncelikle model hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerektiği söylenebilir. Benzer şekilde öğretmen adaylarına da model, içeriği ve uygulanışı ile ilgili eğitim verilirse, adaylar öğretmen olduktan sonraki mesleki yaşamlarında modeli önceden bildiği için derslere daha kolay uygulayabilir. Modelin, öğrencilerin sosyal katılım becerisinden analitik düşünme becerisine kadar birçok becerilerini geliştirebilecek ve bilişsel alanda üst düzey hedefe ulaşmayı sağlayacak olduğu sonuçlarla ortadadır. Bu bağlamda program düzenleyiciler, Sosyal Bilgiler dersinde uygulanabilecek modeller arasında Toulmin Tartışma Modeline yer verebilmelidir.

Modelin uygulanışı Sosyal Bilgiler dersine yönelik yürütülmüştür, benzer nitelikte diğer ders programlarına yönelik de gerçekleştirilebilir. Araştırmaya benzer bir araştırma, devlet okulları yerine özel okullarda da uygulanabilir. Böylece sunulan kaynakların farklılığın modelin işleyişine etkisinin olup olmadığı da görülebilir. İlkokullardaki diğer ders ve ünitelerde model uygulanabilir. Modelin uygulanışı Sosyal Bilgiler programındaki akademik

başarı, çeşitli beceriler ve tutum ile ilişkilendirilerek öğrenciler üzerindeki etkileri incelenebilir.

Kaynakça

- Altınışik, S. ve Orhan, F. (2002). Sosyal bilgiler dersinde çoklu ortamın öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 41-49. Erişim adresi: <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/>
- Altun, E. (2010). *Işık ünitesinin ilköğretim öğrencilerine bilimsel tartışma (argümantasyon) odaklı yöntem ile öğretimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, S. (2010). Tartışma esaslı öğretim yaklaşımının öğrencilerin kavramsal algılamalarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 467-500. Erişim adresi: <http://www.kefdergi.com/>.
- Ayas, A. P., Akdeniz, A. R., Özmen, H., Yiğit, N., Ayvaci, Ş. ve Çepni, S. (Ed.). (2007). *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 46-73. Erişim adresi: <http://www.esosder.org>.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim programında yer alan etkinliklerin öğretmen görüşlerin doğrultusunda değerlendirilmesi (Sinop İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 19-35. Erişim adresi: <http://www.e-dergi-marmara.dergipark.gov.tr/>
- Banegas, J. A. (2003). *Argumentation in mathematics*. [Adobe Digital Editions sürümü]. Erişim adresi: <http://my.fit.edu/~aberdein/Alcolea.pdf>

- Besnard, P. ve Hunter, A. (2008). *Elements of argumentation*. [Adobe Digital Editions sürümü]. Erişim adresi: <https://mitpress.mit.edu/books>
- Boynukalın, N. (2013). *Argümantasyon yoluyla fikir iklimi oluşturma: Nazım Hikmet Ranve Necip Fazıl Kısakürek örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Coşkun, E. ve Tiryaki, E. N. (2011). Tartışmacı metin yapısı ve öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 63-73. Erişim adresi: <http://sbed.mku.edu.tr/>
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design/Choosing among five Approaches* (2. Baskı). London: Sage Publication.
- Çelik, İ. (2014). *Ortaokul öğrencilerinin özgüven düzeyinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi afyonkarahisar örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, H. ve Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (22), 128-153. Erişim adresi: <http://www.marmaracografya.com>.
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII(2), 741-758. Erişim adresi: <http://kutuphane.uludag.edu.tr/>.
- Çiftçi, A. (2016). *5., 6. ve 7. sınıflarda fen derslerinde argümantasyon kalitesinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muş Alparslan Üniversitesi, Muş.
- Dawson, V. and Venville, G.J. (2009). High – school students’ informal reasoning and argumentation about biotechnology: an indicator of science literacy. *International Journal of Science Education*, 31(11), 1421–1445. Erişim adresi: <http://www.tandfonline.com>.

- Demirci, N. (2008). *Toulmin'in bilimsel tartışma modeli odaklı eğitimin kimya öğretmen adaylarının temel kimya konularını anlamaları ve tartışma seviyeleri üzerine etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Deveci, A. (2009). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin maddenin yapısı konusunda sosyobilimsel argümantasyon, bilgi seviyeleri ve bilişsel düşünme becerilerini geliştirmek* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Diñer, S. (2011). *Matematik lisans derslerindeki tartışmaların toulmin modeline göre analizi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Doğru, S. (2016). *Argümantasyon temelli sınıf içi etkinliklerin ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, mantıksal düşünme becerilerine ve tartışmaya istekliliklerine olan etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Domaç, G. G. (2011). *Biyoloji eğitiminde toplumbilimsel konuların öğrenilmesinde argümantasyon tabanlı öğrenme sürecinin etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Driver, R., Newton, P. and Osborne, J. (2000). Establishing the norms of scientific argumentation in classrooms. *Science Education*, 84, 287-312. Erişim adresi: <http://onlinelibrary.wiley.com/store>.
- Er, A. ve Bayındır, N. (2015). Sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine ilişkin öğretmen unsuru ile fiziki koşullar ve materyal hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 88-103. Erişim adresi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usakead/>.
- Erduran, S., Simon, S., and Osborne, J. (2004). TAPping into argumentation: developments in the application of toulmin's argument pattern for studying sciencediscourse. *Science Education*, 88, 915-933. Erişim adresi: <http://onlinelibrary.wiley.com/>

Fraenkel, J., Wallen, N., and Hyun, H.H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. (8. Baskı). Boston: McGraw Hill.

Georgiou, M. and Mavrikaki, E. (2013, Eylül). *Greek students' ability in argumentation and informal reasoning about socioscientific issues related to biotechnology*. ESERA Konferansı, Kıbrıs. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net>.

Gömleksiz, M. N. ve Bulut, İ. (2006). Yeni sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (47), 393-421. Erişim adresi: <http://www.kuey.net/index.php/>.

Greenwald, A. R. (2007). *Learning how to argue: experiences teaching the toulmin model to composition students* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 1443054)

Gültepe, N. (2011). *Bilimsel tartışma odaklı öğretimin lise öğrencilerinin bilimsel bilimselsüreç ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Hernandez, A. , Kaplan, M. A. ve Schwartz, R. (2006). For the sake of argument. *Educational leadership reading*, 64(2), 48-52. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov>.

Hitchcock, D. (2005). Good reasoning on the toulmin model. *Argumentation*, 19, 373-391. Erişim adresi: <http://link.springer.com>.

Hitchcock, D. (2006). The concept of argument, and informal logic. *Philosophy of logic, handbook of the philosophy of science*, 5. Erişim adresi: <http://www.humanities.mcmaster.ca>.

Horne, M. P. (2008). Teaching Religious Doubt with Toulmin's Model of Reasoning. *Teaching Theology and Religion*, 11(4), 203-212. Erişim adresi: <https://onlinelibrary.wiley.com/>.

- Jimenez-Aleixandre, M. P. , Rodriguez, A. B. And Duschl, R. A. (2000). “Doing the lesson”or “doing science”: argument in highschool genetics. *Science Education*, 84(6), 757–792. doi: 10.1002/1098-237X(200011)84:6<757::AID-SCE5>3.0.CO;2-F.
- Kan, Ç. (2009). *Demokratik sınıf ortamının, öğrenci başarı ve katılımına etkisi konusunda bir inceleme*. 4. Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı, (119).
- Karbach, J. (1987). Using toulmin models of argumentation. *Journal of Teaching Writing*, 6(1), 81-91. Erişim adresi: <https://journals.iupui.edu>.
- Kaya, B. (2009). *Araştırma temelli öğretim ve bilimsel araştırma yönteminin ilköğretim öğrencilerinin asitler ve bazlar konusunu öğrenmesi üzerine etkilerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kaymakçı, S. (2009). Yeni sosyal bilgiler programı neler getirdi?. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (Prof. Dr. Reşat Genç’e Armağan Özel Sayısı), 1530–1545. Erişim adresi: <http://s3.amazonaws.com/academia.edu>
- Kılınç, G. ve Çalışkan, H. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf içi ders işleme sürecindeki soru sorma davranışlarının değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (USBES Özel Sayısı I), 265-286. Erişim adresi: <http://efdergi.ibu.edu.tr/>
- Kim, D. and Benbasat, I. (2006). The effects of trust-assuring arguments on consumer trust in internet stores: application of Toulmin’s model of argumentation. *Information Systems Research*, 17(3), 286–300. Erişim adresi: <http://www.researchgate.net>.
- Köroğlu, L. S. (2009). *Sekizinci sınıf fen ve teknoloji dersi kalıtım konusunun tartışma öğeleri temelli rehber sorularla desteklenen benzetim ortamında öğretiminin akademik başarı ve tartışma öğelerinin kullanımına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Lunsford, K. J. (2002). Contextualizing toulmin's model in the writing classroom. A case study. *Sage Journals*, 19, 109-174. Erişim adresi: <http://citeseerx.ist.psu.edu/>
- MEB, (2005). *İlköğretim sosyal dersi öğretim programı ve kılavuzu (4.-5. sınıflar)*. Erişim adresi: <http://ttkb.meb.gov.tr>
- Merino-Rubilar, C. , Jara, R. , Leyton, P. , C. Paipa and Izquierdo, M. (2014). Designing problems to learn chemistry: a toulminian approach. *Social and Behavioral Sciences*, 116, 2193 – 2197. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.01.542.
- Naylor, S. , Keogh, B. and Downing, B. (2006). Argumentation and primary science. *Research in Science Education*, 37, 17-39. doi: 10.1007/s11165-005-9002-5.
- Niaz, M., Aguilera, D. , Maza, A. and Liendo, G. (2002). Arguments, contradictions, resistances, and conceptualchange in students' understanding of atomicstructure. *Science Education*, 86,505–525. doi: 10.1002/sce.10035.
- Osborne, J. , Erduran, S. and Simon, S. (2004). Enhancing the quality of argumentation inschool science. *Journal of Research In Science Teaching*, 41(10), 994–1020. doi: 10.1002/tea.20035.
- Ortiz-Seda, D. W. (1990). *A critical approach to th e short story in english: toulmin's rational model of argumentation* (Doktora tezi). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 9118495)
- Öğreten, B. (2014). *Argümantasyona (bilimsel tartışmaya) dayalı öğretim sürecininakademik başarı ve tartışma seviyelerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Özer, (B). 2002. İlköğretim ve ortaöğretim okullarının eğitim programlarında öğrenme stratejileri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 17-32. Erişim adresi: <http://www.ebuline.com/>

- Özer, G. (2009). *Bilimsel tartışmaya dayalı öğretim yaklaşımının öğrencilerin mol kavramı konusundaki kavramsal değişimlerine ve başarılarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öztürk, M. (2013). *Argümantasyonun kavramsal anlama, tartışmacı tutum ve özyeterlik inancına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Palys, T. (2008). Basic Research. *The Sage encyclopedia of qualitative research methods*, (58-60). London: Sage Publication
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3. Baskı). London: Sage Publications.
- Pedemonte, B. and Balacheff, N. (2016). Establishing links between conceptions, argumentation and proof through the ckç-enriched toulmin model. *Journal of Mathematical Behavior*, 41, 104–122. Erişim adresi: <https://ac.els-cdn.com/>
- Qin, J. ve Karabacak, E. (2010). The analysis of toulmin elements in chinese efl university argumentative writing. *Science Direct*, 38, 444- 456. Erişim adresi: <http://www.sciencedirect.com>
- Rumsey, C. W. (2012). *Advancing fourth-grade students' understanding of arithmetic properties with instruction that promotes mathematical argumentation* (Doktora tezi). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 3520912)
- Sarantakos, S. (2005). *Social Research*. (3. Baskı). New York: Palgrave Macmilla.
- Sevgi, Y. (2016). *Gazete haberlerindeki sosyobilimsel konuların argümantasyon yöntemiyle tartışılmasının ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme, karar verme ve argümantasyon becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Simon, S. (2008). Using toulmin's argument pattern in the evaluation of argumentation in school science. *International Journal of Research & Method in Education*, 31(3), 277–289. doi: 10.1080/17437270802417176.
- Simon, S., Erduran, S. ve Osborne, J. (2006). Learning to teach argumentation: research and development in the science classroom, *International Journal of Science Education*, 27(14), 18, 137–162. doi: 10.1080/09500690500336957.
- Simosi, M. (2003). Using toulmin's framework for the analysis of everyday argumentation: some methodological considerations. *Argumentation*, 17, 185-202. doi: 10.1023/A:1024059024337.
- Stenhouse, L. (1980). Case study in educational resesarch and evaluation. Erişim adresi: <https://www.uea.ac.uk>
- Stranieri, A., Zeleznikow, J. ve Yearwood, J. (2001). Argumentation structures that integrate dialectical and non-dialectical reasoning. *The Knowledge Engineering Review*, 16(4), 331–348. doi: 10.1017/S0269888901000248.
- Tekeli, A. (2009). *Argümantasyon odaklı sınıf ortamının öğrencilerin asit-baz konusundaki kavramsal değişimlerine ve bilimin doğası kavramlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Torun, F. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde argümantasyon temelli öğretim ve karar verme becerisi arasındaki ilişki düzeyi* (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Toulmin, S. (1958). *The uses of argument*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Toulmin, S. (2003). *The uses of argument- updated edition*. [Adobe Digital Editions sürümü]. Erişim adresi: <https://matrking.files.wordpress.com>
- Venville, G. J. ve Dawson, V. M. (2010). The impact of a classroom intervention on grade 10 students' argumentation skills, informal reasoning, and conceptual understanding of

science. *Journal of Research in Science Teaching*, 47(8), 952-977. doi:
10.1002/tea.20358

Voss, F. J. (2005). Toulmin's model and the solving of Ill-structured problems.
Argumentation, (19), 321–329. Erişim adresi: <https://link.springer.com/>

Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2), 204-212. Erişim adresi:
<http://ilkogretim-online.org.tr/>

Yeşiloğlu, S. N. (2007). *Gazlar konusunun lise öğrencilerine bilimsel tartışma (argümantasyon) odaklı yöntem ile öğretimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yılmaz, B. (2012). Okuma alışkanlığının okul başarısına etkisi: ankara keçiören ataparkilköğretim okulu öğrencileri üzerine bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü*, (10), 209-218. Erişim adresi:
<http://www.bby.hacettepe.edu.tr/>

Zarebski, T. (2005). *Od paradygmatu do kosmopolis* Filozofia Stephena E. Toulmina.

[Adobe Digital Editions sürümü]. Erişim adresi: pub.dsw.edu.pl

Extended Abstract

Many skills such as questioning, research, self-confidence, critical skill, respect and tolerance must be acquired in the training of qualified human power. Many methods are being actively used in the learning process in order to enable learners to develop effective learning and transfer them to various situations in their knowledge lives. One of the situations in which the students participate actively is in the discussion process. The use of discussion in education is based on a very long history and has renewed itself over time in different philosophies and understandings. The concept of debate that began with Aristotle continued with the development of Toulmin's Discussion Model, which gave it a new form of form for philosophy and debate. The Discussion Model developed by Toulmin has started to be used in

various fields over time and has also taken place in the teaching process. Within the teaching process, this model, which is a subject of various researches, especially science and mathematics, has been used less frequently in social sciences. However, the lack of studies addressing how the model is implemented in social studies classrooms and in schools has drawn attention.

The purpose of working in this framework is; In the 4th grade of elementary school, the Social Studies course was an examination of how the practices based on the Toulmin Discussion Model were conducted during the learning-teaching process. The ethnographic case study of the type of case studies in the qualitative paradigm has been adopted in order to demonstrate how the model is carried out in the design of the goal orientation. The fourth grade of three primary schools which differ in terms of socio-economic level in this framework are considered as working groups. As data collection tools in the study; Personal information form for teachers and students, observation form, pre-application and post-implementation teacher comments, and student logs based on implementation process were used. Pilot study was carried out as preliminary application in the research and the actual application process was realized in "People and Management", "My Friends in Remote" in Social Studies class in the second semester of 2015-2016 academic year.

The results of the study were evaluated by observing notes from teacher and student opinions on the applications of the model in three different primary schools. The Gökyüzü Elementary school teacher from the practice schools in this framework stated that he did not have any information about the Toulmin Discussion Model, and he uses the debate and panel technique in class discussion. In the implementation process, it was seen that the teacher used the model effectively during the six weeks period, paying attention to achievements and student preparation in the lessons. The teacher took care to create a democratic classroom environment in his class in the implementation of the model and tried to get everyone's opinion. It has been observed that the classroom environment contains a positive and temperate atmosphere, which the students have not hesitated to express their opinions. The teacher prepared the presentations to the students and provided them with enrichment by using various materials such as map, computer, smart board and projector. In the evaluation of the model, the teacher stated that the students are more inquisitive and inquisitive, that the model provides motivation, increased participation and desire for the lesson, improved self confidence, increased success, mutual respect and tolerance. The teacher has stated that the model can also be applied in other lessons and everyday life. In their views on

the implementation of the model, the students stated that they are more inquisitive, entertained, actively participating in the lesson, respect and tolerance of each other, increased attention to the lesson and attention.

Another application school, Star Primary School teacher, stated that he had no previous knowledge of the Toulmin Discussion Model and that he used the debate and panel technique in class discussion. It was seen that the teacher practiced the model effectively for five weeks and gave importance to achievements and student preparation in the lessons. It has been observed that the classroom atmosphere is positive and warm, and students can express their thoughts and feelings freely. In the implementation process, the teacher stated that the model is open to interpretation, thus allowing the execution of many ideas. He emphasized that the model increases the self-confidence, participation and motivation of the students. It has been seen that the teacher has benefited from various teaching tools in the activities. The teacher stated that the model could be applied at primary school level and could be used in other lessons and everyday life. In the opinion of the students regarding the implementation of the model; They stated that they had more inquiry process in the activities carried out, that they had more fun in lessons, actively participated in the lesson and increased motivation.

The last elementary school, Bulut Elementary School, stated that there was no previous knowledge about the Toulmin Discussion Model, and applied the question-answer and debate technique in the class discussion. The teacher stated that it is appropriate for the class of the model. The teacher was not able to use the model effectively for six weeks. It has been observed that the classroom atmosphere is strained, and that the students are shy in expressing themselves. The teacher stated that the model is already known and applied in the class. However, it is observed that the teacher does not direct the students to elaborate and elaborate their claims. The teacher said that the model encourages the students to participate in the lessons, increase their motivation and have fun. However, the students expressed themselves during the time when the teacher had given the opportunity and could participate in the lesson. It was seen that the teacher only used the smart board and the textbook in the activities. The teacher stated that the model could be applied in elementary school and transferred to everyday life. Towards the implementation process, the students stated that their attitudes increased in the lessons, that they attended the lesson and in some cases they continued in the same way.